

§ 44 Mošuvnnat – *joatkka*.

§ 44.2 M 618 – Sirdit boazodoalu hálddahusa sierra eiseváldái

Áššegirjiit

- Dievasčoahkkineavdegirji 2024-02-20—22, § 17
- M 618 Marianne Gråikas, Per-Olof Nuttis, Paulus Kuoljokas, Johanna Njaitas, Ingrid Ingas, Åsa Blindas, Anja Fjällgren Walkeapääs, Erika Jannokas, Johannes Marainen 2024-02-22, dnr 1.1.8—2024-386
- Stivrabeavdegirji 2024-04-25—26, § 55.4
- Stivrabeavdegirji 2025-01-21—22, § 9.2
- Boazodoallávddegoddi 2025-03-06, § 30.2

Ovdánbukti: Ulrika Hannu

Marianne Gråik, Per-Olof Nutti, Paulus Kuoljok, Johanna Njaita, Ingrid Inga, Åsa Blind, Anja Fjällgren Walkeapää, Erika Jannok, Johannes Marainen leat buktán mošuvnna mas gáibidit:

ahte Sámedikki boazodoalu hálddašan ovddasvástádus sirdojuvvo sierra boazodoalloeiseváldái.

Stivra mearridii cuorománu 25 – 26. b. 2024. § 55.4

ahte gohčču hálddahusa válbmet mošuvnna vieru mielde, eahpepolitihkalaččat, rievttálaččat ja áššálaččat ja čilget ovddit mearrádusa áššis

Gáibádusa ákkat

Sámediggi bidjá dihto bargigoluid Boazodoalu ovddideami juolludeapmái 1:22. Dát mearkkaša ahte juolludeapmi ii geavahuvvo dasa masa dat dárbbášuvvo eanemusat, namalassii boazodollui, dát dagaha duhtameahttunvuoda ja unnit luohttámuš Sámediggái. Vuoruheamit ja bušeahtta Ovddidanjuolludeapmi galget vuosttažettiin geavahuvvot boazodoalu ovddasteaddjiide. _____

Eará mošuvnnat, mat guoskkahit dán mošuvnna leat:

- M 597 *Ásahit gáiddus eana- ja čáhcehálddašeami vugiid, main lea nana báikkálaš váikkuhusfápmu*. Dievasčoahkkineavdegirji 2024-11-19—20, § 43.5 hilgut evttohusa.
- M 612 *Ásahit sierra boazodoalloeiseválddi*. Dievasčoahkkineavdegirji 2024-11-19—20, § 43.10 mañidit mošuvnna. Mošuvnna 612 gáibádus lea ahte Sámediggi farggamusat bivdá Ráđdehusa jođánit guorahallat mo boazodoalloeiseválddi sirdá Sámedikki politihkalaččat álbmotválljejuvvon parlameanttas, Sámedikkis.

§ 44 Mošuvnnat – joatkka.

§ 44.2 M 618 – Sirdit boazodoalu hálldahusa sierra eiseváldái – joatkka.

Sámedikki hálldahus atná ahte mošuvnnaid 612 ja 618 gáibádusat ja válbmen lea sullii seamma. Hálldahusa válbmenvuodđun 612:i leat čuovvovaččat.

Sámedikki organisašuvdna, dan stivren ja bearráigeahčču lea ráđđehusa gohččuma oktavuodas guorahallojuvvon 2010:s ja 2023:s, ja 2017:s gis Ruota Ekonomijastivrendoaimmahat (ESV). Sihke Stáhtakantuvrra raporttain ja ESV raporttas boahdá ovdan ahte mearridan vejolašvuohta dehálaš áššiin ii leat čohkkejuvvon ovtta doaimmahakkii eiseválddis. Dá lea ESV čeahkkáigeassu das:

Sámedikkis lea erenoamáš vuogádat. Riikabeaivi lea mearridan vuogádaga, mas lea sihke álbmotválljen áirasat ja ráđđehus vuolláš hálldahuseiseváldi. ESV ii ane ahte dárbbáša rievdadit dan. Seammás dagaha dát vuogádat, mas lea sámediggi (plenum), stivra, lávdegottit ja hálldahus erenoamáš hástalusaid Sámediggái. Vuordámuš lea ahte Sámedikki álbmotválljejuvvon áirasat ja hálldahuseiseváldi galget doaimmat ovttas. Dát lea dehálaš danin go Sámediggi lea eiseváldi. Sámedikki luohttámuššii lea maid dehálaš ahte Sámedikki iešguđet doaimmaide váldet ovddasvástádusa eiseváldái. Politihkalaš oasi ja kánturorganisašuvnna gaskasaš rabasvuoda ja ipmárdusa bokte buorida eavttuid dasa ahte Sámediggi hálddaša iežas guokte rolla. Eahpečielga ovddasvástádusa, duppal mearrádusaid ja váilevaš bušeahhtadisiplina eastadeapmái dárbbášuvvo sihke ovttaoaivilvuohta ovddasvástádusjuogadeames ja eanet gulahallan Sámedikki iešguđet osiid gaskkas, namalassii dievasčeahkkima, stivrra, lávdegottiid ja hálldahusa. Mii oaidnit ahte dárbbášuvvojit eará doaimbajut, earret eará čielggaduvvon ovddasvástádusjuogadeapmi ja rievdaduvvon bargovuogit.

Jagi 2018 rievdaduvvui Sámedikki organisašuvdna, earret eará ESV:a evttohusaid vuodul. Dán rievdadeamis oaččui Sámedikki stivra ovddasvástádusa doibmii ja doaimma gáibádusaid ollašuhhtimii, ja ahte dat lea stivra mii mearrida doaimmaplána hálldahussii. Stivra oaččui mearriduvvon bargguid seamma ládje go eiseváldijodihangottis leat eiseváldinjuolggadusain. Dasto muktojuvvui sámediggeláhka, vái dat regulere ahte hálldahushoavda galgá doaimmahit beaivválaš bargguid stivrra direktiivvain ja njuolggadusain. ESV guorahallamis bođii maid ovdán ahte Sámedikki reglerenreivve lea eahpečielggas, das ahte maid ja man stuorra hálldahusgoluid sáhtá bidjat eiseválddi iešguđetge juolludemiide. Čuovvovaččat gávnnahe ESV ahte lea dárbu guhkesáiggi čovdosii vai Sámediggi oažžu buoret eavttuid plánat ja čadahit doaimmaid go guoská Boazodoalu ovddideami juolludeapmái. Guorahallamis leat ESV:s njeallje molssaevttu čovdosii got dili buorida:

§ 44 Mošuvnnat – *joatkka*.

§ 44.2 M 618 – Sirdit boazodoalu hálldahusa sierra eiseváldái

- Juolluduskredihtta mii vástida olggobeale fáktoriid eahpesihkarvuoda ja mannonan duodaštusaid.
- Unnit doaimmat čadahuvvojit juolludeami olis
- Boraspirebuhtadus máksojuvvo jagi álggus, vai doaibmabijuid sáhtta čadahit jagi mielde.
- Juolludeapmi lasihuvvo.

ESV árvvoštalai raporttas ahte molssaeaktu mas lea doarvái stuorra juolludankredihtta lea dat molssaeaktu mii galggašii leat álkimus ollašuhttit. Vejolaččat sáhtášii juolludanpoastta juohkit guovtti postii, mas juolludankredihtta sáhtášii biddjot postii, mas leat doarjjamávssut maid leat váttis einnostit. ESV jelgi dagahivčče molssaeaktu mas leat unnit doaimmat, ahte ráđđehus bidjá unnit doaimmaid Sámediggái ovddidanjuolludeames. Boraspirebuhtadusa máksima áigemeari rievdadeapmi buoridivččii vejolašvuoda plánet ja ollašuhttit eará doaimmaid maid juolludanpoasta ruhtada. Molssaeavttu eaktu lea dattege ahte guorahallá váikkuhusaid vuostáiváldiide. Jos ráđđehus háliida lasihit juolludemiid, de lea ráđđehusas álo vejolašvuolta gáibidit vejolaš juolludusseastimiid máhcuhuvvot, oaivvilda ESV.

Stáhtakántuvrra manimus analysas sámedikki doaimmas 2023:s, de gávnnaš dátge eiseváldi, ahte Sámedikkis leamaš váttisvuolta guhkit áiggi oažžut organiserma doaibmat nu go lei jurddašuvvon. Dát váttisvuodas leamaš juo Sámedikki ásaheami rájes, earret eará ahte dat lea ráđđehus vuollásaš ásahus, ja seammás lea álbmotválljen ásahusa. Dát váttisvuolta lea dagahan ahte lea váttis oažžut daid iešguđet ossiid ollislaččat doaibmat. Ja ráđđehus ii leat dasto stivremis doarvái váldán vuhtii Sámedikki ulbmilii ja eavttuide, mii dan organisašuvnnas lea, oaivvilda stáhtakantuvra. Ráđđehusa stivren juolludanreivviiguin, erenoamáš mearrádusaiguin ja mánaga departemeantta ruhtademiin gáržžida Sámedikki iešmearrideami. Oktii buot de gáržžida ruhtabearráigeahčču Sámedikki vejolašvuodaid vuoruhit ja válljemiid politihkalaš eanetlogu mielde dievasčoahkkimis ja máhtu ja gelbbolašvuoda vuodul mii eiseválddis gávdno. Stáhtakantuvra árvvoštallá danin ahte leat ákkat árvvoštallat Sámedikki organisašuvdnavuogádaga. Seammás oaivvildit ahte dákkár evttohusas leat negatiiva váikkuhusat sámi kultuvrii, sámi álbmogii ja dihto servodatprošeavttaide. Stáhtakantuvra oaivvilda danne ahte leat nana ákkat dasa ahte geahččalit čoavdit váttisvuodaid dálá organisašuvdnavuogádaga rámmaid siskkobealde.

Stáhtakantuvrra evttohus mii guoská boazodollui, das lea earret eará ahte ráđđehus galgá ruhtadeami rievdadit vái buot doaimmat ruhtaduvvojit hálldahusjuolludemis. Dál ruhtaduvvojit eanaš doaibmagolut mánaga iešguđetge juolludemiin, mii áiggi mielde sáhtášii resurssaid goaridit. Stáhtakantuvra árvvoštallá ahte ruhtadeami čohkken buoridivčče Sámedikki eavttuid beavttálaččat jođihit doaimma. Sámediggái šaddá čielgasat mo hálldašit iežas ruhtadeam go hálddašeapmi ja hálldahus ollásit ruhtaduvvojit hálldahusjuolludemiin, ja eará doaibma (nugo doarjjamáksin, doarjagat jn)

§ 44 Mošuvnnat – joatkka.

§ 44.2 M 618 – Sirdit boazodoalu hálldahusa sierra eiseváldái

ruhtaduvvojit eará juolludemiiguin. Sámedikki ulbmiljoavkkuide galgá šaddat čielgaseappot got iešguđet juolludeamit galget dagahit ahte iešguđetge surggiid ulbmiliid olahuvvojit. Stáhtakantuvra evttoha ahte:

- Hálldahusjuolludeapmi muddejuvvo hadde- ja bálkáovdámi mielde
- Dievasčoahkkin beassá eanet váikkuhit resurssat geavaheami.

Go vuhtii váldá dasa mii bajábealde lea boahán ovdán, de stáhtakantuvra árvvoštallá raporttastis ahte ráđđehus galgá mearridit ahte sirdá njuolgga doaibmagoluid juolludeamis 1:22 Boazodoalu ovddideapmi Sámedikki hálldahusjuolludeapmái. Ráđđehus ja Riikabeaivi fertejit dasto geahčadit mo juolludemiid ulbmilat leat hábmejuvvon, vai riikabeaivvi ja ráđđehusa ruhtadeapmi, maid Sámediggi galgá hálldašit geavahuvvo riehta ja ulbmiliid mielde.

Stivra mearridii ođđajagimánu 21 – 22. b. 2025, § 9.2

ahte boazodoallolávdegottis bivdit cealkámuša.

Boazodoallolávdegoddi gávnnaha njukčamánu 6. b. 2025 §2025, § 30.2

ahte Boazodoallolávdegottis ii leat seamma oaivil.

Boazodoallolávdegoddi mearridii njukčamánu 6. b. 2025 §2025, § 30.2

ahte ii cealkke maidege, muhto lávdegoddi lea ovttá oaivilis dasa ahte ferte dáhkidit ahte boazodoalu ovddideami juolludeapm ii galgga sirdojuvvot hálldahusjuolludeapmái.

---

§ 44 **Mošuvnnat – joatkka.**

§ 44.2 **M 618 – Sirdit boazodoalu hálldahusa sierra eiseváldái**

Stivrras lea seamma oaidnu mošuvdna 618:i go dat mii hálldahusčilgehusas boahtá ovdán.

Sámedikki iešmearrideapmái lea dehálaš ahte rievdadeamit dáhpáhuvvojit dievasčoahkin šiehtadallamiid bokte ja iige opposišuvnna duhtameahttun cealkámušain.

Boazodoallu leamaš eará stahta eiseválddis ja ii datge lean ovdun boazodollui, ja leat ain Leanastivrrain ja leat sávaldagat ahte datge sirdojuvvojit Sámediggái.

Stivra evttoha Sámediggi mearrida

ahte mošuvnda hilgojuvvo.

§ 44 **Motioner – forts.**

§ 44.2 **M 618 – Överföra förvaltning av rennäringen till egen myndighet**

Dokument

- Plenumsprotokoll 2024-02-20—22, § 17
- M 618 av Marianne Gråik, Per-Olof Nutti, Paulus Kuoljok, Johanna Njaita, Ingrid Inga, Åsa Blind, Anja Fjällgren Walkeapää, Erika Jannok, Johannes Marainen 2024-02-22, dnr 1.1.8—2024-386
- Styrelseprotokoll 2024-04-25—26, § 55.4
- Styrelseprotokoll 2025-01-21—22, § 9.2
- Rennäringsnämnden 2025-03-06, § 30.2

Föredragande: Ulrika Hannu

Marianne Gråik, Per-Olof Nutti, Paulus Kuoljok, Johanna Njaita, Ingrid Inga, Åsa Blind, Anja Fjällgren Walkeapää, Erika Jannok, Johannes Marainen har den 22 februari 2024 inlämnat en motion där de yrkar:

att Sametinget verkar för att förvaltningsansvaret för rennäring överförs till en särskild rennäringsmyndighet.

Styrelsen beslutade 25 -26 april 2024, § 55.4

att uppdra till kansliet att bereda motionen enligt praxis, så som opolitiskt, rättsligt och sakkunnigt samt redovisa tidigare beslut i ärende.

Skäl för yrkandet

Sametinget lägger vissa personalkostnader på anslaget Främjande av Rennäring 1:22. Detta innebär att anslaget inte till fullo används där det behövs som mest, hos rennärningen, vilket leder till missnöje och minskat förtroende för Sametinget. Prioriteringar och budget för Främjandeanslaget bör fortsättningsvis uteslutande göras av rennäringens egna företrädare.

Tidigare motioner med anknytning till aktuell motion är:

- M 597 *Utarbeta decentraliserade förvaltningsformer av mark och vatten med ett starkt lokalt inflytande*. Plenum beslutade 2024-11-19—20, § 43.5 att avslå motionen.
- M 612 *Skapa en särskild rennäringsmyndighet*. Plenum beslutade 2024-11-19—20, § 43.10 att bordlägga motionen. Yrkandet i motion 612 är att Sametinget snarast ber Regeringen att skyndsamt utreda hur man kan skilja rennäringsmyndigheten i Sametinget från det politiska folkvalda parlamentet Sametinget.

§ 44 Motioner – *forts.*

§ 44.2 M 618 – Överföra förvaltning av rennäringen till egen myndighet – *forts.*

Sametingets kansli ser att yrkande samt beredning för motion 612 och 618 är i stort likalydande. Kansliets beredningsunderlag för 612 är enligt följande.

Sametingets organisation, dess styrning och kontroll har på uppdrag av regeringen analyserats år 2010 och 2023 av Statskontoret samt år 2017 av Ekonomistyrningsverket (ESV). I både Statskontorets rapporter och ESV:s rapport konstateras att ansvaret att fatta beslut i för myndigheten centrala frågor inte är samlat hos en funktion vid myndigheten. ESV sammanfattar sin analys med följande:

Sametinget har en unik konstruktion. Riksdagen har beslutat om en konstruktion som kombinerar folkvalda ledamöter och en förvaltningsmyndighet under regeringen. Det ser ESV ingen anledning att ändra på. Samtidigt medför konstruktionen med sameting (plenum), styrelse, nämnder och kansli särskilda utmaningar för Sametinget. Ett sätt att uttrycka detta är att Sametingets folkvalda ledamöter och förvaltningsmyndigheten måste kunna samexistera. Detta är viktigt eftersom Sametinget är myndigheten i sin helhet. Det är också viktigt för omvärldens förtroende för Sametinget att visa att Sametingets olika funktioner tillsammans tar ansvar för myndigheten. Genom lyhördhet och förståelse mellan den politiska delen och kansliorganisationen ökar förutsättningarna för Sametinget att hantera sina två roller. För att undvika otydligt ansvar, dubbelt beslutsfattande och bristande budgetdisciplin behövs såväl en samsyn om ansvarsfördelningen, som en ökad dialog mellan Sametingets olika delar, det vill säga plenum, styrelse, nämnder och kansliet. Vi ser också behov av andra åtgärder, däribland förtydligad ansvarsfördelning och ändrade arbetssätt.

År 2018 genomfördes ändringar av Sametingets organisation, bland annat efter förslag från ESV. Då reglerades att det är Sametingets styrelse som ansvarar för verksamheten och ansvarar för att kraven på verksamheten uppfylls samt att det är styrelsen som beslutar om verksamhetsplan för förvaltningen. Styrelsen fick därmed vissa utpekade uppgifter på samma sätt som en myndighetsledning har enligt myndighetsförordningen. Vidare ändrades sametingslagen så att det reglerades att kanslichefen sköter den löpande verksamheten utifrån styrelsens direktiv och riktlinjer.

ESV:s analys visade även att det finns otydligheter i Sametingets regleringsbrev kring vilka, och hur stora, förvaltningskostnader som får belasta myndighetens olika sakslag. ESV konstaterar vidare att det finns behov av en långsiktig lösning för att ge Sametinget bättre förutsättningar att planera och genomföra verksamheten när det gäller anslagsposten Främjande av rennäringen. ESV identifierar i analysen fyra alternativa lösningar för att förbättra situationen:

§ 44 Motioner – *forts.*

§ 44.2 M 618 – Överföra förvaltning av rennäringsen till egen myndighet – *forts.*

- Anslagskredit som motsvarar osäkerheten i omvärldsfaktorer och de sena underlagen.
- Mindre verksamhet genomförs under anslaget.
- Rovdjursersättningar betalas ut tidig nästföljande år för att möjliggöra att åtgärder kan vidtas under året.
- Anslaget utökas.

ESV bedömde i sin rapport att alternativet med en tillräckligt stor anslagskredit är det alternativ som borde vara enklast att genomföra. Möjligen kan anslagsposten delas upp i två poster där anslagskrediten kunde kopplas till posten som avser de svårprognostiserade bidragsutbetalningarna. Alternativet med mindre verksamhet skulle enligt ESV innebära att regeringen beslutar om färre uppgifter för Sametinget under främjandeanslaget. Förändrad tidpunkt för utbetalning av rovdjursersättningen skulle förbättra möjligheten att planera och genomföra den övriga verksamhet som finansieras av anslagsposten. En förutsättning med alternativet är dock att konsekvenserna för bidragsmottagarna utreds. Om regeringen skulle vilja utöka anslagsposten, finns alltid möjligheten för regeringen att begära tillbaka det eventuella anslagssparande som uppstår, menade ESV

I Statskontorets senaste analys av Sametingets verksamhet från 2023 konstaterar även denna myndighet att Sametinget under lång tid har haft svårt att få organisationsformen att fungera som tänkt. Redan när Sametinget bildades byggdes flera spänningar in i myndigheten, bland annat i form av att myndigheten lyder under regeringen samtidigt som den också är ett folkvalt organ. Problemen har gjort det svårt att få de olika delarna av Sametinget att fungera som en helhet. Vidare har regeringen i sin löpande styrning inte har tagit tillräcklig hänsyn till syftet med Sametinget och de förutsättningar som organisationsformen ger, menar Statskontoret. Regeringens styrning med regleringsbrev, särskilda beslut och finansiering med anslag från flera departement begränsar Sametingets självbestämmande. Sammantaget begränsar den finansiella styrningen Sametingets möjligheter att göra prioriteringar och vägval utifrån den politiska majoriteten i plenum och den kunskap och kompetens som finns i myndigheten. Statskontoret bedömer därmed att det finns skäl att se över Sametingets organisationsform. Samtidigt menar man att ett sådant förslag skulle kunna få negativa effekter för den samiska kulturen, det samiska folket och för vissa samhällsprojekt. Statskontoret anser därför att det finns starka skäl för att försöka att komma till rätta med problemen inom ramen för den nuvarande organisationsformen.

Statskontoret förslag som berör rennäringsen omfattar bland annat att regeringen renodlar finansieringen av Sametingets verksamhet så att samtliga

§ 44 Motioner – *forts.*

§ 44.2 M 618 – Överföra förvaltning av rennäringen till egen myndighet – *forts.*

verksamhetskostnader finansieras via förvaltningsanslaget. I dag finansieras en stor del av verksamhetskostnaderna via flera olika sakanslag, vilket riskerar att urholka resurserna över tid. Statskontoret bedömer att en mer renodlad finansiering förbättrar förutsättningarna för Sametinget att bedriva en effektiv verksamhet. Det blir tydligare hur Sametinget hanterar sina medel när förvaltning och administration helt finansieras med förvaltningsanslaget, medan övrig verksamhet (till exempel utbetalningar av stöd, bidrag etcetera) finansieras med sakanslag. Det bör även bli tydligare för Sametingets målgrupper hur de olika anslagen ska bidra till måluppfyllelse inom olika områden. Statskontoret föreslår också att:

- Förvaltningsanslaget räknas upp med pris- och löneutvecklingen.
- Plenum får ökat inflytande över hur resurserna bör användas.

Med hänsyn till ovanstående bedömer Statskontoret i sin rapport att regeringen bör fatta beslut om att direkta verksamhetskostnader ska föras över från anslag 1:22 Främjande av rennäringen till Sametingets förvaltningsanslag. Regeringen och riksdagen behöver då även se över hur ändamålen för anslagen är formulerade så att de understödjer en renodlad användning av de medel som riksdagen och regeringen har beslutat att Sametinget ska disponera.

Styrelse beslutade 21-22 januari 2025, § 9.2

att inhämta yttrande från rennäringsnämnden.

Rennäringsnämnden konstaterade 6 mars 2025, § 30.2

att Rennäringsnämnden är oenig.

Rennäringsnämnden beslutade 6 mars 2025, § 30.2

att inte avge yttrande däremot
är nämnden enig om att det bör säkerställas att medel från sakanslaget främjande av rennäring inte ska överföras till förvaltningsanslaget.

---

§ 44   **Motioner – *forts.***

§ 44.2   **M 618 – Överföra förvaltning av rennäringen till egen myndighet – *fort***

Styrelsen har i sak samma syn på motion 618 som kansliberedningen visar.

För Sametingets självbestämmande är det viktigt att förändringar sker genom förhandling i plenum och inte genom en motion som i allt väsentligt är en missnöjesyttring från oppositionen.

Rennäringen har sorterat under en annan statlig myndighet och det gav ingen förbättring för rennäringen, fortfarande finns delar kvar i Länsstyrelserna och även där finns en önskan om att flytta dessa till Sametinget

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att   motionen avslås.